

Choroba Parkinsona

W Polsce na chorobę Parkinsona cierpi od 60 000 do 80 000 osób, ale leczeniem objętych jest prawdopodobnie tylko połowa chorych z tej liczby

Jest to choroba ośrodkowego układu nerwowego manifestująca się zaburzeniami ruchowymi. Objawy narastają powoli (w ciągu kilku lat), a choroba ma stopniowy i długotrwały przebieg.

Przyczyny choroby

W pewnych obszarach mózgu (w tzw. substancji czarnej) w jądrach podstwy wytwarzana jest substancja chemiczna o nazwie dopamina.

Pełni ona rolę neuroprzekaźnika, który odpowiada za prawidłowe przewodzenie impulsów nerwowych, w szczególności związanych z napięciem mięśni i regulacją ruchów.

Bezpośrednią przyczyną choroby Parkinsona jest stopniowe zmniejszanie się ilości dopaminy w mózgu (wskutek obumierania komórek wytwarzających dopaminę).

Dolegliwości i objawy

- Zmniejszenie sprawności ruchowej
- Spowolnienie ruchowe
- Drżenie mięśni, początkowo dyskretne, nasilające się w spoczynku i pod wpływem emocji
- Sztywność mięśni
- Utykanie lub szuranie jedną nogą
- Częste zaburzenia równowagi, szczególnie przy wstawaniu i zmianie kierunku ruchu
- Trudności w pisaniu
- Zaburzenia mimiki twarzy

Wystąpienie opisanych objawów wymaga konsultacji lekarskiej.

Przebieg choroby

Choroba Parkinsona ma przebieg postępujący, ale szybkość narastania objawów może być bardzo różna.

Objawy ograniczone do jednej kończyny lub połowy ciała mogą utrzymywać się przez kilka miesięcy, a nawet lat. Także nasilenie objawów może być bardzo różne.

Choroba nie zagraża bezpośrednio życiu, a ponieważ występuje zazwyczaj w starszym wieku, nie wpływa istotnie na przewidywaną długość życia (pod warunkiem właściwie prowadzonego leczenia farmakologicznego).

Badania dodatkowe mogą być konieczne do wykluczenia innych chorób. Potwierdzenie rozpoznania może stanowić pozytywny efekt leczenia lewodopą. Po ustaleniu rozpoznania i zastosowaniu odpowiedniego leczenia farmakologicznego udaje się wyeliminować lub oparować większość objawów, co zdecydowanie wpływa na jakość życia chorych i pozwala opóźnić nawet o kilka lat wystąpienie nasilonych objawów choroby.

Ćwiczenia fizyczne

Bardzo istotny element leczenia stanowi utrzymanie sprawności fizycznej. Regularne, codzienne ćwiczenia gimnastyczne pomagają w utrzymaniu sprawności fizycznej, choć wskazane mogą być częstsze okresy odpoczynku. Zalecane są także ćwiczenia mięśni mimicznych twarzy oraz głośne czytanie.

Leczenie farmakologiczne

Stosowane leki działają na kilka sposobów.

- **Lewodopa** uznawana jest za tzw. „złoty standard” w leczeniu choroby Parkinsona. Jest ona prekursorem dopaminy, który przechodzi z krwi do mózgu (przekraczając barierę krew-mózg) i w mózgu jest przetwarzana w dopaminę. Działanie lewodopy jest jednak ograniczane przez enzymy, które poza mózgiem (obwodowo) rozkładają ją i zmniejszają w ten sposób ilość leku docierającego do mózgu. Dlatego też stosuje się preparaty złożone zawierające lewodopę i inhibitor głównego enzymu metabolizującego lewodopę (tzw. inhibitor dekarboksylazy).
- Leki „naśladujące” dopaminę (tzw. agonści dopaminy). Mają one strukturę chemiczną bardzo podobną do dopaminy. Leki z tej grupy są najczęściej stosowane w późniejszych stadiach choroby (jako lek towarzyszący lewodopie, podawany w celu zmniejszenia narastających zaburzeń ruchowych i poprawy efektywności działania lewodopy). Leki nowej generacji powodują mniej objawów niepożądanych w porównaniu z ich wcześniejszymi poprzednikami.
- Leki zmniejszające rozkład dopaminy (inhibitory COMT i inhibitory MAO-B, np. selegilina).

Zalecenia ogólne

Choroba nie wymaga leczenia szpitalnego. W warunkach domowych należy zwrócić uwagę na ułatwienie ograniczające możliwość upadków, ułatwiające wstawanie i poruszanie się – poręczki przy schodach, w łazience oraz w toalecie, wysokie oparcia w fotelach, balustrady i oparcia do chodzenia („balkoniki”). Zalecana jest fizykoterapia. Sztywności mięśni można zapobiegać stosując ciepłe kąpiele i masaże. W przypadku zaburzeń w połykaniu zalecane są potrawy nie powodujące dolegliwości. Spożywanie potraw zawierających włókniak i wypijanie odpowiednich ilości płynów zapobiega zaparciom.

Karta Praw

Osoby z chorobą Parkinsona mają prawo do:

- kontaktu z lekarzem – specjalistą w dziedzinie choroby Parkinsona
- uzyskania prawidłowej diagnozy
- dostępu do wspomagającej opieki lekarskiej
- otrzymania stałej pomocy
- uczestnictwa w przewyżczeniu swojej choroby

Kartę praw podpisał:

Wojciech Maksymowicz, Minister Zdrowia i Opieki Społecznej
Maciej Płażyński, Marszałek Sejmu RP
Stanisław Grzankowski, Przewodniczący Sejmowej Komisji Zdrowia
Mary Baker, Przewodnicząca EPDA
Maria Gajecka-Bozek, Poseł na Sejm RP
Andrzej Friedman,
Przewodniczący Sekcji Schorzeń Popiramidowych
Maciej Graniecki, Szef Kancelarii Sejmu RP
ks. Józef Jachimczuk, Krajowy Duszpasterz Służby Zdrowia
Janusz Łękowski, Honorowy członek Stowarzyszenia
Anna Seniuk, Aktorka

Warszawa, 22 października 1998

Roche Polska Sp. z o.o.

Al. Jerozolimskie 146 B, 02-305 Warszawa
tel. (22) 608 18 88, fax (22) 608 18 74

Wydano dzięki programowi edukacyjnemu firmy Roche
www.roche.pl oraz roche.pl/lekarze/parkinson/index.html

Plakat opracowano na podstawie internetowego serwisu dla pacjentów
www.emedica.pl

Pełna informacja dostępna w Internecie: www.emedica.pl